

## JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

F. G. JACOBS

16 päivänä joulukuuta 2004<sup>1</sup>

1. Asiassa on kysymys jäsenvaltion velvollisuudesta ilmoittaa teknisiä standardeja koskevan direktiivin<sup>2</sup> mukaisesti komissiolle (ja sen kautta muille jäsenvaltioille) luonnosvaiheessa olevista teknisistä määräyksistä. Eri-tyisesti on kysymys siitä, onko jäsenvaltiolla velvollisuus ilmoittaa aikomuksestaan muuttaa kansallista lakia siten, että se kieltää tietäntyyppisellä peliautomaatilla pelattavien pelien järjestämisen.

ten kansallisten teknisten määräysten ja standardien käyttöönotto, jotka merkitsevät kaupan estymistä, paitsi jos ne ovat välttämättömiä olennaisten vaatimusten täyttämiseksi ja niiden tavoite liittyy yleiseen etuun, jonka pääasiallisen takeen ne muodostavat. Näin ollen jos jäsenvaltio harkitsee tällaista toimenpidettä, komission ja jäsenvaltioiden tulee saada asiasta tieto ja niille on annettava riittävästi aikaa ehdottaa muutoksia toimenpiteeseen siitä tavaroiden vapaalle liikkuvuudelle mahdollisesti aiheutuvien esteiden poistamiseksi tai vähentämiseksi tai, komission kyseessä ollen, mahdollisuus ehdottaa tai antaa suunnitellun kansallisen toimenpiteen kohdetta sääntelevä yhteisön direktiivi. Yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että direktiivin tavoite on "turvata ennakkovalvonnan keinoin tavaroiden vapaa liikkuvuus, joka on yksi yhteisön perusperiaatteista".<sup>4</sup>

### I Direktiivi

2. Direktiivin tarkoituksena on, niin kuin sen johdanto-osassa<sup>3</sup> todetaan, ehkäistä sellais-

3. Direktiivin 1 artikla sisältää useita käsillä olevan asian kannalta merkityksellisiä määritelmiä.

1 — Alkuperäinen kieli: englanti.

2 — Käsillä olevassa asiassa tarkoitettuna ajankohtana, eli vuonna 1996, jolloin säännökset tulivat voimaan, sovellettiin teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 28 päivänä maaliskuuta 1983 annettua neuvoston direktiiviä 83/189/ETY (EYVL L 109, s. 8), sellaisena kuin se oli muutettuna 22.3.1988 annetulla neuvoston direktiivillä 88/182/ETY (EYVL L 81, s. 75) ja 23.3.1994 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 94/10/EY (EYVL L 100, s. 30); jäljempänä direktiivi.

3 — Ks. 1–7 perustelukappale.

4 — Ks. esim. asia C-13/96, Bic Benelux, tuomio 20.3.1997 (Kok. 1997, s. I-1753, 19 kohta) tai asia C-159/00, Sapod Audic, tuomio 6.6.2002 (Kok. 2002, s. I-5031, 34 kohta).

4. Juttuun sovellettavana aikana voimassa olleen direktiivin 1 artiklan 9 alakohdan mukaan teknisellä määräyksellä tarkoitetaan kolmea erityyppistä toimenpidettä.

5. Ensinnäkin sillä tarkoitetaan "tekniestä eritelmää", jonka noudattaminen on oikeudellisesti tai tosiasiallisesti pakollista ja joka liittyy tuotteen kaupan pitämiseen tai käyttämiseen jäsenvaltiossa tai jäsenvaltion merkittävässä osassa. "Tekninen eritelmä" on 1 artiklan 2 alakohdan mukaan eritelmä "tuotteelta vaadittavista ominaisuuksista, kuten laadusta, käyttöominaisuuksista, turvallisuudesta tai mitoista, mukaan lukien tuotteita koskevat myyntinimeä, termistöä, tunnuksia, kokeita ja testausmenetelmiä, pakkaamista, merkitsemistä tai selostetta koskevat vaatimukset sekä vaatimustenmukaisuuden arvioinnin menettelyt".

6. Toiseksi sillä tarkoitetaan sellaisia " muita vaatimuksia", mukaan lukien hallinnolliset määräykset, joiden noudattaminen on oikeudellisesti tai tosiasiallisesti pakollista. "Muulla vaatimuksella" tarkoitetaan 1 artiklan 3 alakohdan mukaan "vaatimusta, joka ei ole tekninen määräys ja joka asetetaan tuotteelle erityisesti kuluttajan ja ympäristön suojelutarkoituksessa ja joka koskee tuotteen elinkaarta markkinoille saattamisen jälkeen eli käyttöedellytyksiä, kierrätystä, uudelleenkäyttöä tai tuotteesta huolehtimista, jos nämä edellytykset voivat vaikuttaa merkittävästi tuotteen koostumukseen tai sen luonteeseen, taikka sen kaupan pitämistä".

7. Kolmanneksi sillä tarkoitetaan "lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä, joissa kielletään tuotteen valmistus, tuonti, kaupan pitäminen tai käyttö".

8. Edellä mainituissa määritelmissä "tuotteella" tarkoitetaan "kaikkia teollisesti valmistettuja tuotteita ja kaikkia maataloustuotteita" (1 artiklan 1 alakohta).

9. "Tekniestä määräystä koskeva ehdotus" on käytännössä teknisen määritelmän teksti, joka on sellaisessa valmisteluvaiheessa, että siihen on vielä mahdollista tehdä olennaisia muutoksia (1 artiklan 10 alakohta).

10. Direktiivin 8 artiklan 1 kohta velvoittaa jäsenvaltiot antamaan komissiolle tiedoksi kaikki teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset, jotka kuuluvat direktiivin soveltamisalaan, paitsi jos tekninen määräys on vain kansainvälisen tai eurooppalaisen standardin täytäntöönpanoa sellaisenaan, jolloin tieto kyseisestä standardista riittää. Jos ehdotukseen tiedoksiannon jälkeen tehdään sellaisia huomattavia muutoksia, jotka esimerkiksi muuttavat sen soveltamisalaa, ehdotus on uudestaan annettava tiedoksi.

11. Direktiivin 9 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on lykättävä teknisen määräyksen antamista useita kuukausia, jotta komissio voi varmistaa, että määräys on yhteisön oikeuden mukainen, tai ehdottaa asiaa koskevan direktiivin antamista.

12. Direktiivin 10 artikla sisältää useita rajoitettuja poikkeuksia yhteen tai molempiin edellä mainituista velvollisuuksista. Direktiivin 8 ja 9 artiklaa ei esimerkiksi sovelleta säännöksiin, jotka ainoastaan saattavat kansallisen lain yhteisön säädösten mukaiseksi (10 artiklan 1 kohta), eikä 9 artiklaa sovelleta, muun ohella, sääntöihin, joiden tarkoituksena on valmistuksen kieltäminen, jos ne eivät estä tuotteiden vapaata liikkuvuutta (10 artiklan 2 kohta).

13. On huomattava, että direktiivi tässä muodossaan on nyt kumottu ja että nykyisin voimassa on direktiivi 98/34/EY.<sup>5</sup> Tätä direktiiviä muutettiin melkein välittömästi direktiivillä 98/48/EY,<sup>6</sup> jolla sen soveltamisalaa laajennettiin ”tietoyhteiskunnan palveluihin”, joilla tarkoitetaan ”etäpalveluna sähköisessä muodossa palvelun vastaanottajan

henkilökohtaisesta pyynnöstä toimitettavia palveluja, joista tavallisesti maksetaan korvaus”.<sup>7</sup>

14. Yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että tiedonantovelvollisuuden rikkominen aiheuttaa sen, että kyseisiä teknisiä määräyksiä ei voida soveltaa yksityisiä oikeussubjekteja vastaan; kansallisten tuomioistuinten on jätettävä soveltamatta sellaista kansallista teknistä määräystä, jota ei ole annettu tiedoksi direktiivin mukaisesti.<sup>8</sup>

## II Kansallinen oikeudenkäynti ja sovellettavat säännökset

15. Lindberg on syytteessä siitä, että hän on laittomasti järjestänyt yleisölle pelejä kiellettyillä peliautomaateilla Ruotsissa tammikuun 1997 ja huhtikuun 1998 välisenä aikana. Valitusta käsittelevässä Högsta Domstolenissa on ratkaistavana, voidaanko kieltoa, joka koskee pelien järjestämistä yleisölle kysymyksessä olevalla peliautomaatilla, soveltaa, koska sitä on pidettävä teknisenä määräyksenä, jota ei ollut annettu tiedoksi direktiivin mukaisesti.

5 — Teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimitamisessa noudatettavasta menettelystä 22 päivänä kesäkuuta 1998 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EYVL L 204, s. 37).

6 — 20.7.1998 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EYVL L 217, s. 18).

7 — Ks. direktiivin 98/48 1 artiklan 2 kohta.

8 — Asia C-194/94, CIA Security International, tuomio 30.4.1996 (Kok. 1996, s. I-2201, 54 ja 55 kohta sekä tuomiolauseلمان 2 kohta).

16. Kyseessä näyttävät olevan tavanomaiset peliautomaatit, joissa pelaaja voi voittaa palkinnon, jos tietyt kuvat näkyvät vierekkäin, ja tulos riippuu olennaisilta osin sattumasta. Nämä peliautomaatit erottaa toisista peliautomaateista se käsiteltävän asian kannalta merkityksellinen piirre, että pelaaja ei saa voittojaan missään muodossa suoraan peliautomaatista. Jos voittoja tulee, ne on haettava peliautomaattien toiminnasta vastaavalta henkilöltä.

17. Ruotsin rikoslain mukaan on rikos järjestää yleisön pelattaviksi pelejä, joissa voittaminen perustuu sattumaan ja joissa pelipanos on taloudellisesti huomattava, paitsi jos i) peliä ei ole arpajaislaissa kielletty tai ii) pelille voidaan arpajaisluvan nojalla myöntää lupa ja pelien järjestäjä on hankkinut luvan.

18. Ennen 1.1.1995 automaattipelien järjestäminen oli täysin kiellettyä, paitsi kansainvälisillä vesillä liikkuvilla aluksilla. Mainitusta päivämäärästä lähtien uusi arpajaislaki, joka hyväksyttiin vuonna 1994 (jäljempänä vuoden 1994 laki) mahdollisti luvan myöntämisen joidenkin automaattipelien järjestämiselle Ruotsin maaperällä.

19. Vuoden 1994 laissa kielletään arpajaisien järjestäminen yleisölle ilman lupaa. Arpajaisien määritelmä kattaa myös "bingopelit, automaattipelit, rulettipelit, noppapelit, korttipelit, ketjukirjepelit ja samankaltaiset pelit", ja näiden pelien osalta kielto on voimassa aina, kun pelejä järjestetään ansiotarkoituksessa, riippumatta siitä, suunnataanko ne yleisölle vai ei.

20. Laissa sen alkuperäisessä muodossa peliautomaatit oli tyhjentävästi määritelty automaateiksi, jotka maksavat voiton tavaroina, rahana, arvoseleleinä, pelimerkkeinä tai vastaavina ja joissa voittomahdollisuus riippuu sattumasta tai jotka maksavat voiton rahana ja joissa voittomahdollisuus riippuu pelaajan taidosta.

21. Tällaisten automaattipelien järjestämiselle voidaan tietyin edellytyksin myöntää lupa, jonka ehdot liittyivät erityisesti panosten ja voittojen arvoon.

22. Näiden säännösten soveltamisesta peliautomaatteihin, jotka eivät suoraan anna ulos voittoja missään muodossa, oltiin erimielisiä. Eräät muutoksenhakutuomioistuint tulkitsivat vuoden 1994 lakia siten, ettei se ollut lainkaan sovellettavissa tällaisiin

peliautomaatteihin, jolloin pelien järjestäminen ei ollut kiellettyä eikä siihen tarvittu lupaa.

saattaminen tapahtuivat kuitenkin myöhemmin kuin käsillä olevassa asiassa epäilty teko, jonka tapahtuma-aika on tammikuun 1997 ja huhtikuun 1998 välinen aika.

23. Tämän laissa olevalta aukolta vaikuttavan tilanteen korjaamiseksi vuoden 1994 lakia muutettiin 1.1.1997 lukien (jäljempänä vuoden 1996 lainmuutos). ”Automaattipelien” määritelmää laajennettiin kattamaan kaikki ”mekaaniset tai elektroniset peliautomaatit”, kuitenkin siten, että lupa voitiin edelleen myöntää vain yllä luetelluille peleille, joissa automaatti maksaa pelaajalle voiton. Tämä merkitsi, että pelien järjestämisestä ansiotarkoituksessa yleisölle sellaisilla peliautomaateilla, joista käsillä olevassa asiassa on kyse, tuli kiellettyä.

26. Kansallisessa oikeudenkäynnissä Lindberg vetoaa siihen, että vuoden 1996 lainmuutos, jonka perusteella häntä syytetään, olisi pitänyt ilmoittaa komissiolle direktiivin mukaisesti, ja koska sitä ei ilmoitettu, muutettua lakia ei voida soveltaa häntä vastaan.

27. Syyttäjä näyttää hyväksyneen tämän kannan eikä vastusta laittoman uhkapelin järjestämistä koskevan syyteen hylkäämistä.

24. Vuoden 1996 lainmuutosta ei annettu komissiolle tiedoksi luonnosvaiheessa olevana teknisenä määräyksenä; Ruotsin hallitus katsoi, että kyse oli yksinomaan aikaisempien sääntöjen selventämisestä, josta ei ollut tarpeen direktiivin nojalla ilmoittaa.

28. Ennen asian ratkaisemista Högsta Domstolen on kuitenkin pyytänyt ennakkoratkaisua seuraavista kysymyksistä:

25. Eräät viranomaiset kuitenkin epäilivät kannan oikeellisuutta. Tämän vuoksi Ruotsin hallitus päätti lähettää ilmoituksen, vaikka sen alkuperäinen kanta ei ollut muuttunut. Ilmoituksen tekemisen jälkeen muutos saatettiin uudelleen voimaan 1.2.2002 lukien. Ilmoituksen tekeminen ja lain uusi voima-

”1. Voidaanko sitä, että kansalliseen lainsäädäntöön sisällytetään kielto käyttää tiettyä tuotetta, pitää teknisenä määräyksenä, joka on direktiivin mukaan ilmoitettava?

2. Voidaanko sitä, että kansallisen lainsäädäntöön sisällytetään sellainen kieltä käyttää tiettyä palvelua, joka vaikuttaa tuotteen käyttöön, pitää teknisenä määräyksenä, joka on direktiivin mukaan ilmoitettava?  
— uuden kansallisen säännöksen vaikutuksella käyttöön eli sillä, merkitseekö säännös käyttöä koskevaa täyskieltoa vai kielletäänkö käyttö tai rajoitetaanko sitä yhdellä useista mahdollisista käyttöaloista?"

3. Voidaanko sitä, että kansallisessa lainsäädännössä määritellään uudelleen palvelu, jolla on yhteys tuotteen rakenteeseen, pitää teknisenä määräyksenä, joka on direktiivin [83/189] mukaan ilmoitettava, jos uusi määritelmä vaikuttaa tuotteen käyttöön?

29. Lindberg (joka viittaa kansallisille tuomioistuimille esittämäänsä) sekä Portugalin, Ruotsin ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukset ja komissio ovat jättäneet kirjalliset huomautuksensa. Suullisessa käsittelyssä lausuman antoivat Lindberg, Ranskan ja Portugalin hallitukset ja komissio.

4. Mikä merkitys direktiivin mukaisen ilmoitusvelvollisuuden kannalta on sellaisilla olosuhteilla kuin

— siirtymisellä kansallisessa lainsäädännössä luvanvaraisuudesta kieltoon

### III Oikeudellinen arviointi

— tuotteen/palvelun suuremmalla tai pienemmällä arvolla

— tuotteen/palvelun markkinoiden koolla ja

30. Ennen jäsenvaltion tuomioistuimen esittämän neljän kysymyksen peräkkäistä tarkastelemista on hyödyllistä harkita kahta alustavaa seikkaa: kysymysten merkitystä suhteessa tosiasialliseen tai mahdolliseen kaupan estymiseen ja jäsenvaltioiden oikeuteen säännellä uhkapelejä sekä kiistanalaisen kiellon voimaantulon ajankohtaa kansallisessa lainsäädännössä.

## A Kysymysten rajaaminen

31. Kansallinen tuomioistuin pyytää ohjetta sen kysymyksen ratkaisemiseen, pidetäänkö vuoden 1996 lainmuutosta direktiivin sovellettavan version määritelmän mukaisena teknisenä määräyksenä.

32. Direktiivin mukainen ilmoitusvelvollisuus on riippuvainen kyseisestä määritelmästä eikä siitä, onko lainmuutoksen seurauksena tosiasiallinen tai mahdollinen kaupan estyminen yhteisön alueella.

33. On totta, että direktiivin perimmäisenä tarkoituksena on suojella tavaroiden vapaata liikkuvuutta.

34. Mekanismi, jota siinä käytetään, on kuitenkin ennakkollinen valvonta. Jäsenvaltioiden velvollisuus osallistua valvontaan ei voi olla riippuvainen siitä, että toimenpide todella on ristiriidassa vapaata liikkuvuutta koskevien perustamissopimuksen määräysten kanssa.

35. Ratkaistaessa, onko toimenpide ristiriidassa vapaata liikkuvuutta koskevien perus-

tamissopimuksen määräysten kanssa, on välttämätöntä tutkia paitsi se, onko kyseessä kaupaneste, myös se, voiko kaupaneste olla oikeutettu jonkin perustamissopimukseen tai oikeuskäytäntöön sisältyvän perusteen nojalla ja onko se oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään. Näitä seikkoja ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista harkita ennen sen ratkaisemista, täytyykö toimenpide ilmoittaa ennakkollisen valvonnan järjestelmän sääntöjen mukaisesti. Valvontajärjestelmä itsessään on suunniteltu mainittujen seikkojen arvioimista varten, ja seurauksena olisi sen huomattava heikentyminen, jos ilmoittamisvelvollisuus riippuisi tämän arvioinnin lopputuloksesta. Lisäksi, kuten minulla on aikaisemmin ollut tilaisuus huomauttaa,<sup>9</sup> mikä tahansa tarve arvioida toimenpiteen merkitystä etukäteen tekee vaikeammaksi ratkaista, mitkä toimenpiteet kuuluvat ilmoitettaviin.

36. On myös totta, että 10 artiklan 2 kohta sisältää poikkeuksen ilmoitusvelvollisuuteen niiden toimenpiteiden osalta, jotka eivät estä tavaroiden vapaata liikkuvuutta.

37. Tätä poikkeusta sovelletaan kuitenkin vain toimenpiteisiin, joilla kielletään jonkin tuotteen valmistaminen, ja sillä vapautetaan jäsenvaltiot ainoastaan velvollisuudesta lykätä toimenpidettä, ei velvollisuudesta ilmoittaa se. Tämä poikkeus ei siis koske nyt käsillä olevaa tapausta.

<sup>9</sup> — Ks. edellä alaviitteessä 4 mainitun ratkaisuehdotuksen 48 kohta.

38. Lopuksi on todettava sekin, että vaikka yhteisöjen tuomioistuin katsoi asiassa *CIA Security*, että ”tiedoksiantovelvollisuuden rikkominen merkitsee olennaista menettely-määräysten rikkomista, joka aiheuttaa sen, ettei kyseisiä teknisiä määräyksiä voida soveltaa yksityisiin oikeussubjekteihin”,<sup>10</sup> se katsoi myöhemmin asiassa *Van der Burg* tarpeettomaksi lausua siitä, koskeeko soveltamiskiello kaikkia tapauksia vai ainoastaan niitä, joissa kyse on todellisesta kaupanesteestä tai esteestä tavaroiden vapaalle liikkuvuudelle. Julkisasiamies Ruiz-Jarabo katsoi kuitenkin jälkimmäisessä tapauksessa, että ilmoittamatta jätetyn teknisen määräyksen soveltamiskiellon tulisi koskea vain niitä tilanteita, joissa tekninen määräys on omiaan haittaamaan jonkin tuotteen käyttöä tai markkinointia,<sup>11</sup> mitä yhteisöjen tuomioistuimen aikaisempi tuomio asiassa *Lemmens* näyttää tukevan.<sup>12</sup>

39. Kansallisen tuomioistuimen kysymykset näyttävät kuitenkin perustuvan siihen oletukseen, että kyseessä oleva kansallinen säännös vaikuttaa tiettyjen peliautomaattien käyttöön Ruotsissa, ja vaikuttaa selvältä, että toimenpide, joka vaikuttaa tietyn tuotteen käyttöön jossakin jäsenvaltiossa, vaikuttaa todennäköisimmin myös sen markkinointiin kyseisessä jäsenvaltiossa ja siten tuotteen

liikkumiseen tähän jäsenvaltioon,<sup>13</sup> joten viimeksi mainittua seikkaa ei ole tarpeen lähemmin harkita käsillä olevassa tapauksessa.

40. Tästä on seurauksena, että joukko Portugalin hallituksen tekemiä huomautuksia, jotka koskevat yleisesti sitä, ovatko yleisen edun nimissä toteutetut jäsenvaltioiden suvereniteetin piiriin kuuluvat toimenpiteet uhkapelien sääntelemiseksi yhteensoveltuvia vapaata liikkuvuutta koskevien perustamis-sopimuksen määräysten kanssa, ja jotka liittyvät tällaisten toimenpiteiden hyväksyttävyyteen pelitoiminnan luonteen valossa, eivät suoraan liity ratkaistavana olevaan asiaan.

41. Haluan vain todeta, että yhteisöjen tuomioistuin on hiljattain vahvistanut, että rahapelien järjestämistä rajoittavat kansalliset toimenpiteet voivat olla oikeutettuja merkittävien yleiseen etuun liittyvien näkökohtien perusteella siitä huolimatta, että ne muodostavat kaupanesteen.<sup>14</sup>

#### *B Kyseessä olevan kiellon voimaantuloaika*

42. Kansallisen tuomioistuimen kysymykset perustuvat myös siihen oletukseen, että

10 — Edellä alaviitteessä 8 mainittu asia, tuomion 48 kohta.

11 — Asia C-278/99, *Van der Burg*, tuomio 8.3.2001 (Kok. 2001, s. I-2015, 17 ja 23 kohta sekä julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen 20–24 kohta).

12 — Asia C-226/97, *Lemmens*, tuomio 16.6.1998 (Kok. 1998, s. I-3711, 36 kohta).

13 — Vrt. asia C-284/95, *Safety Hi-Tech*, tuomio 14.7.1998 (Kok. 1998, s. I-4301, 29–32 kohta).

14 — Asia C-6/01, *Anomar*, tuomio 11.9.2003 (Kok. 2003, s. I-8621, 62–75 kohta).

kielto pelien järjestämisestä tietyillä peliautomaateilla tuli voimaan vuoden 1996 lainmuutoksella eikä sisältynyt vuoden 1994 lakiin.

43. Ruotsin hallitus katsoo kuitenkin kirjallisissa huomautuksissaan, ettei lainmuutos sisällöllisesti muuttanut lakia ja että kyseessä oleva kielto tuli voimaan jo vuonna 1995. Se pyytää sen vuoksi yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, ettei ilmoitusvelvollisuutta ole sellaisten teknisten määräysten osalta, jotka eivät muuta olemassa olevaa oikeustilaa.

44. On selvää, ettei yhteisöjen tuomioistuin ole toimivaltainen tulkitsemaan Ruotsin lainsäädäntöä. Vain kansallinen tuomioistuin voi määrittää, tuliko kyseessä oleva kielto voimaan vuoden 1994 lailla vai vuoden 1996 lainmuutoksella. Tehtyihin kysymyksiin on näin ollen vastattava pitäen lähtökohtana sitä kansallisen tuomioistuimen oletusta, että lainmuutos saattoi kiellon voimaan.

45. Teen tämän vuoksi vain kaksi huomautusta Ruotsin hallituksen kannan pohjalta.

46. Ensinnäkin tuntuu järkevältä, ettei lainmuutoksen, joka vaikuttaa vain teknisen

määräyksen sanamuotoon mutta ei muuta olemassa olevan oikeustilan sisältöä, pitäisi edellyttää direktiivin mukaista tiedonantoa. Kuten yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa Colim,<sup>15</sup> ”teknistä määräystä koskevana ehdotuksena, josta olisi siis ilmoitettava, ei kuitenkaan pidetä sellaista kansallista säännöstä, jossa uusia tai ylimääräisiä yksityiskohtia lisäämättä säädetään uudelleen jo voimassa olevista teknisistä määräyksistä tai korvataan tällaisia määräyksiä, jotka on annettu komissiolle asianmukaisella tavalla tiedoksi, jos ne on hyväksytty direktiivin — — voimaantulon jälkeen”.

47. On ehkä kuitenkin harvinaista, että säännöksen sanamuodon muuttaminen ei lainkaan vaikuttaisi sen sisältöön. Jos sisällön muuttumisen mahdollisuus on olemassa — ja vaikuttaa siltä, etteivät Ruotsin viranomaiset olleet yksimielisiä siitä, ettei vuoden 1996 lainmuutos muuttaisi olemassa olevaa oikeustilaa —, vaikuttaisi välttämättömältä tehdä ilmoitus ennakkollisen valvonnan päämäärän mukaisesti, joka on direktiivillä perustetun järjestelmän olemassaolon tarkoitus. On muistettava, että 8 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden täytyy tiedoksiantaa luonnos uudelleen, jos siihen on tehty huomattavia muutoksia.

48. Toiseksi, jos vuoden 1994 laki alkupe-  
räisessä muodossaan sisälsi kyseisen kiellon ja laki hyväksyttiin Euroopan talousaluetta

15 — Asia C-33/97, Colim, tuomio 3.6.1999 (Kok. 1999, s. I-3175, 22 kohta).

koskevan sopimuksen 1.1.1994 tapahtuneen voimaantulon jälkeen ja koska Ruotsi oli sopimuksen osapuoli, on huomattava — toisin kuin syyttäjä ilmeisesti on katsonut —, että direktiivi näyttäisi olleen voimassa Ruotsiin nähden tuona ajankohtana.<sup>16</sup>

49. Tuolloin voimassa ollut versio direktiivistä edellyttää kuitenkin toisenlaista arviointia. Direktiivissä 94/10 säädettyjen, vuonna 1996 annettuun kansalliseen lainsäädäntöön sovellettavien muutosten kansalliselle voimaansaattamiselle annettu määräaika päättyi vasta 1.7.1995. Nämä muutokset toivat huomattavia lisäyksiä direktiivin teknisten määräysten määritelmään. Lisäksi on todettava, että Ruotsin hallituksen velvollisuuksia ja näiden velvollisuuksien laiminlyönnin seurauksia tulee arvioida siinä valossa, että Ruotsi oli vuonna 1994 Euroopan talousalueen eikä Euroopan unionin jäsen. Unionin jäsen se on ollut 1.1.1995 lähtien.

### *C Ensimmäinen kysymys*

50. Ensimmäinen kysymys koskee sitä, voiko tuotteen käyttämistä koskevan kiellon sisäl-

lyttäminen kansalliseen lainsäädäntöön olla sellainen tekninen määräys, joka on direktiivin mukaan tiedoksiannettava.

51. Kun kysymys on näin yleisesti muotoiltu, vastaus on selvästi myöntävä. Direktiivin 1 artiklan 9 alakohdassa mainitaan erityisesti, että teknisiin määräyksiin kuuluvat "lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, joissa kielletään tuotteen — — käyttö". Tällainen kielto kuuluu siten direktiivin 1 artiklan 9 alakohdan teknisten määräysten kolmannen alaryhmään, johon myös on viitattu edellä 7 kohdassa.

52. Voi kuitenkin olla, että kansallisessa oikeudenkäynnissä käsiteltävänä olevalla säännöksellä ei niinkään kielletä tuotteen käyttöä, vaan epäsuoremmiin sellaisen palvelun tarjoamisen, jolla on vaikutuksia käyttöön. Oikeuskäytännön perusteella on selvää,<sup>17</sup> että peliautomaattien pitäminen yleisön käytettävänä on palvelu.

53. Kansallinen tuomioistuin ottaa tämän mahdollisuuden huomioon toisessa ja kolmannessa kysymyksessään.

16 — Ks. ETA-sopimuksen 3, 7, 8 ja 23 artikla sekä 129 artiklan 3 kohta yhdessä pöytäkirjassa 1 olevan 11 kohdan ja liitteessä II olevan XIX luvun 11 kohdan kanssa; EYVL 1994, L 1, s. 3, s. 9–11, 30, 38, 263 ja 313–315.

17 — Ks. esim. asia C 124/97, Laara, tuomio 21.9.1999 (Kok. 1999, s. I-6067) ja alaviitteessä 14 mainittu asia Anomar, erityisesti tuomion 56 kohta.

## D Toinen kysymys

54. Toinen kysymys koskee näin ollen sitä, voiko tuotteen käyttöön vaikuttavan palvelua koskevan kiellon sisällyttäminen kansalliseen lakiin olla sellainen tekninen määräys, joka on direktiivin mukaisesti tiedoksiannettava.

55. Direktiivin tässä asiassa sovellettavassa versiossa tiedoksiantovaatimus koskee vain tuotteisiin vaikuttavia teknisiä määräyksiä, ei palveluja koskevia määräyksiä. Vasta direktiivillä 98/34, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 98/48, tiedoksiantovelvollisuutta laajennettiin koskemaan tietäntyyppisiä palveluja, mutta ei kuitenkaan sellaisia, joista käsillä olevassa asiassa on kyse.<sup>18</sup>

56. Tämä seikka ei kuitenkaan vaikuta käsillä olevaan asiaan, koska kysymys ei ole palvelujen kaupasta vaan tietyn palvelun tarjoamista koskevan kiellon mahdollisesta vaikutuksesta tiettyjen tuotteiden kauppaan. Säännöksellä, jolla kielletään sellainen palvelu, jossa käytetään tiettyä tuotetta, selvästikin kielletään myös tuotteen käyttäminen tuon palvelun tarjoamiseen. Ellei tuotetta

voida rajoituksetta käyttää muihin tarkoituksiin, kiellolla voi olla se lisävaikutus, että se joko estää täysin tuotteen kaiken käytön tai edellyttää, että tuote täyttää tietyt tekniset vaatimukset, jotta sitä voidaan käyttää toiseen, sallittuun tarkoitukseen.

57. Tähän liittyen Portugalin hallitus kuitenkin lausuu, että *accessorium sequitur principale* -periaatteen mukaisesti säännöt, jotka kieltävät tai rajoittavat jotakin palvelua ja siten vaikuttavat palvelun tarjoamisessa ehdottoman välttämättömän tuotteen käyttöön, eivät voi olla itse tuotteeseen kohdistuvia teknisiä määräyksiä.

58. Yhteisöjen tuomioistuin kuitenkin lausui Anomar-tapauksessa selkeästi, että vaikka peliautomaattien pelattavana pitäminen kuuluu palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien perustamissopimuksen määräysten alaisuuteen, peliautomaattien maahantuonti kuuluu tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten alaisuuteen siitä huolimatta, että palvelun tarjoamisen ja automaattien maahantuonnin välillä vallitsee yhteys.<sup>19</sup>

59. Tällä perusteella täytyy olla mahdollista arvioida säännöstä, joka vaikuttaa sekä peliautomaattien pelattavana pitämiseen että

18 — Ks. edellä 13 kohta.

19 — Edellä alaviitteessä 14 mainittu asia, tuomion 55 kohta.

niiden käyttöön (joka puolestaan vaikuttaa peliautomaattien kauppaan) sekä palveluiden tarjoamisen vapauden kannalta ensiksi mainitun osalta että tavaroiden vapaan liikkuvuuden kannalta (sisältäen sen mahdollisuuden, että kyseessä on tekninen määräys) jälkimmäisen osalta.

60. Sen vuoksi käsillä olevassa tapauksessa säännöstä, joka kieltää pelien järjestämisen yleisölle ja/tai pelien järjestämisen ansiotaroituksessa peliautomaateilla, jotka eivät anna voittoa suoraan pelaajalle, voidaan pitää joko tällaisten peliautomaattien käytön kieltona tai vaatimuksena, joka edellyttää peliautomaatin rakentamista sellaiseksi, että se antaa voitot suoraan tavaroina, rahana, arvoseleinä, pelimerkkeinä tai muussa senkaltaisessa muodossa.

61. Ensimmäiseen vaihtoehtoon liittyen Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus on lausunut, että ruotsalainen lainsäädäntö ainoastaan rajoittaa, mutta ei kiellä kyseessä olevien peliautomaattien käyttöä, mistä syystä lainsäädäntö ei voi täyttää teknisen määräyksen määritelmää.

62. Mielestäni on kuitenkin välttämätöntä tarkastella lähemmin sitä, minkälaisia käytötarkoituksia kiello ei koske.

63. Missä määrin peliautomaattia voidaan käyttää tarkoitukseen, johon se on suunniteltu, jollei sitä voida käyttää ansioiden hankkimiseen eikä sitä voida tarjota yleisön käyttöön? Oletettavasti jonkinlainen yksityinen käyttö olisi edelleen sallittua, mutta on muistettava, että Ruotsin arpajaislain mukaan yksityiset klubit näyttävät kuuluvan "yleisölle suunnattu" -määritelmän piiriin.<sup>20</sup>

64. Tuotteen käyttöä koskeva kiello, joka kuitenkin ei ole hallussapitokiello, ei käytännössä koskaan kiellä kaikkea ajateltavissa olevaa käyttöä (peliautomaattia voisi käyttää oven auki pitämiseen, vaikka harva haluaisi hankkia automaattia siihen tarkoitukseen).

65. Arvioitaessa sitä, merkitseekö sellaisen palvelun kieltäminen, jonka kieltäminen vaikuttaa tuotteen käyttöön, itse asiassa tuotteen käyttökieltoa, on mielestäni välttämätöntä jättää huomiotta täysin marginaaliset käyttötavat, joihin tuotetta voitaisiin käyttää mutta joihin sitä ei ole suunniteltu.<sup>21</sup> Jos sallitun käytön piiriin jää vain marginaalisia käyttötapoja, on katsottava, että kyseessä on käyttökiello, joka kuuluu, kuten jo on mainittu, direktiivin 1 artiklan 9 alakohdassa ja edellä 7 kohdassa tarkoitettuun kolman-

20 — Lain 1 §:n 2 momentti.

21 — Vrt. Lemmens-tapaus, mainittu alaviitteessä 12, tuomion 25 kohta.

teen teknisten määräysten luokkaan. Jos taas jäljelle jäävät mahdolliset käyttötavat ovat ainoastaan rajoitettuja, eivätkä täysin marginaalisia, olisin samaa mieltä Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen kanssa siitä, että kyseessä ei ole direktiivissä tarkoitettu käyttökielto.

66. Olen myös samaa mieltä Portugalin hallituksen suullisessa käsittelyssä tekemästä ehdotuksesta, jonka mukaan, siinä tapauksessa, että kyseessä oleva tuote on kone, joka voidaan ohjelmoida suorittamaan erilaisia toimintoja, ja kielto koskee vain yhtä näistä toiminnoista, kyseessä ei ole direktiivissä tarkoitettu käyttökielto.

67. Toiseen vaihtoehtoon liittyen — jonka mukaan säännös, jolla kielletään pelien järjestäminen peliautomaateilla, jotka eivät maksa voittoa suoraan pelaajalle, voidaan tulkita vaatimukseksi rakentaa kaikki peliautomaatit suoraan voittoa maksaviksi — on todettava, että monet edellä esitetyistä näkökohdista soveltuvat tähänkin. Esimerkiksi tuotteen mahdolliset selvästi marginaaliset käyttötavat, joita tuotetta suunniteltaessa ei ole tarkoitettu, on jätettävä huomiotta.

68. Sen sijaan, että arvioitaisiin, voidaanko kyseessä olevan palvelun kiellon katsoa

merkitsevän tietyn tuotteen täydellistä käyttökieltoa, olisi kuitenkin harkittava, merkitseekö se tuotteen käyttökieltoa siltä osin kuin tuote ei täytä tiettyjä teknisiä edellytyksiä (joita sovelletaan muiden, sallittujen käyttö-tarkoitusten osalta). Tällöin olisi kyse vaatimuksesta, jonka mukaan tuotteen käyttö edellyttää, että tuote täyttää nämä edellytykset, mikä puolestaan voisi merkitä, että kielto on tuotteelta vaadittavat ominaisuudet määrittelevä tekninen eritelmä ja kuuluu direktiivin 1 artiklan 9 alakohdassa tarkoitettuun teknisten määräysten ensimmäiseen luokkaan, joka on mainittu edellä 5 kohdassa ja määritelty direktiivin 1 artiklan 2 alakohdassa.

69. Käsillä olevassa tapauksessa vaikuttaa mielestäni siltä, että vaatimus, jonka mukaan peliautomaatit täytyisi rakentaa tietyllä tavalla voittoja pelaajalle maksaviksi, on selvästi tekninen eritelmä siinä mielessä kuin sana yleisesti ymmärretään, eikä mikään direktiivin 1 artiklan 2 alakohdan määritelmässä puhu tätä vastaan.

70. Näin ollen, kun tietyn tuotteen käyttämisestä koskevan palvelun järjestäminen on kiellettyä siten, että myös tuotteen käyttö

palvelun järjestämisessä on kielletty, on E Kolmas kysymys  
pohdittava seuraavia kysymyksiä:

— Voidaanko tuotetta lainkaan laillisesti käyttää johonkin toiseen tarkoitukseen, johon tuote on suunniteltu ja joka ei ole täysin marginaalinen?

— Jos näin on, voidaanko sitä laillisesti käyttää tähän tarkoitukseen vain, jos se täyttää tietyt tekniset eritelvät?

71. Jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on ei tai jos vastaus seuraavaan kysymykseen on kyllä, palveluja koskeva kiello on tekninen määräys, joka on direktiivin mukaan ilmoitettava.

72. Arviointi jää kansallisen tuomioistuimen tehtäväksi, mutta oikeudenkäyntiaineiston pohjalta näyttää todennäköiseltä, että kyseessä oleva kansallinen säännös todetaan tekniseksi määräykseksi, joka on ilmoitettava direktiivin mukaisesti, ellei todellakin ole olemassa tapoja, joilla kyseisiä peliautomaatteja voi käyttää alun perin suunnitellun mukaisesti, siis automaattipelien pelaamiseen, ja jotka eivät edellytä, että automaattit rakennetaan suoraan voitot maksaviksi.

73. Kolmannessa kysymyksessä kysytään, voidaanko sitä, että kansallisessa lainsäädännössä määritellään uudelleen palvelu, jolla on yhteys tuotteen valmistamiseen, pitää teknisenä määräyksenä, joka on ilmoitettava, jos uusi määritelmä vaikuttaa tuotteen käyttöön.

74. Ei olisi yksinkertaista eikä ehkä hyödyllistäkään yrittää vastata kysymykseen näin yleisessä muodossa. Kysymys täytyy lukea asiayhteydessään ja katsoa sen viittaavan säännellyn palvelun uudelleenmäärittämiseen (siis sellaisen, joka on sallittu vain tietyin edellytyksin), joka, koska se liittyy tässä palvelussa käytettävän tuotteen valmistamiseen, vaikuttaa tuotteen käyttöön.

75. Merkittävä osa vastauksesta tähän kysymykseen seuraa vastauksesta edelliseen eli toiseen kysymykseen. Niiltä osin kuin palvelua on rajoitettu tai se on kielletty siten, että tietyn tuotteen käyttö on kiellettyä, joko täydellisesti tai siinä tapauksessa, että tuote ei täytä tiettyjä teknisiä edellytyksiä, rajoituksen tai kiellon voimaan saattaminen on tekninen määräys, joka on ilmoitettava, kun se on ehdotusvaiheessa.

76. Kolmannen kysymyksen lisäaine on se, että se koskee palvelun uudelleen määrittämistä eikä palvelua koskevan kiellon voimaansaattamista alun perin.

tehdä vastakohtaispäätelmä, että sellainen toimenpide, jolla lisätään uusia tai täydentäviä eritelmiä, kuuluu tuon velvollisuuden piiriin.

77. Olen jo viitannut tuomioon asiassa Colim sekä direktiivin 8 artiklan 1 kohdan kolmanteen alakohtaan,<sup>22</sup> jotka, kuten komissio on huomauttanut, osoittavat oikean tulkinnan.

80. Toisin sanoen, uudelleenmäärittelyn vaikutus eikä se, että kyse on uudelleenmäärittelystä, on se seikka, joka määrittää, onko ilmoitusvelvollisuus olemassa vai ei.

#### *F Neljäs kysymys*

78. Direktiivin 8 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan hengen mukaisesti jokainen palvelun uudelleen määrittelemisen, joka merkittävästi muuttaa teknisen määräyksen soveltamisalaa, lisää eritelmiä tai vaatimuksia tai tekee eritelmistä tai vaatimuksista rajoittavampia, täytyy selvästikin ilmoittaa komissiolle, ja näin on sitä painavammasta syystä, jos uudelleenmäärittely tosiasiallisesti merkitsee uutta direktiivin soveltamisalaa kuuluvaa teknistä määräystä.

81. Lopuksi kansallinen tuomioistuin tiedustele, ovatko

— siirtyminen luvanvaraisuudesta kieltoon

79. Jos toimenpide, jossa toistetaan voimassa oleva tekninen määräys tai korvataan se lisäämättä uusia tai täydentäviä eritelmiä, ei kuulu tiedoksi annettaviin, niin tästä voidaan

— tuotteen tai palvelun arvo

— markkinoiden koko tuotteen tai palvelun kannalta tai

22 — Ks. edellä 46 ja 47 kohta.

— se seikka, että uusi kansallinen säännös vaikuttaa käyttöön siten, että se on täydellisesti kiellettyä tai että käyttö yhdellä useista mahdollisista käyttöaloista on kiellettyä tai että se on sillä mahdollista vain rajoitetusti

ollut vapaata vai luvanvaraista, koska säännöt, jotka tekevät toiminnasta luvanvaraista, eivät ole teknisiä määräyksiä.<sup>23</sup>

tekijöitä, joilla on vaikutusta ilmoitusvelvollisuuteen.

82. Ensimmäisen ja neljännen tekijän osalta vastaus kysymykseen näyttää selvältä sen valossa, mitä jo on todettu.

83. Tuotteen käyttöä koskevan kiellon voimaansaattaminen kuuluu direktiivin 1 artiklan 9 alakohdan soveltamisalaan, kun taas rajoitus, josta huolimatta tuotetta voidaan käyttää muilla kuin täysin marginaalisilla tavoilla, ei kuulu.

84. Tässä suhteessa ei vaikuta merkityksellisesti, onko nyt kielletty käyttö aikaisemmin

85. Mainitut toinen ja kolmas tekijä näyttävät nostavan esiin kysymyksen mahdollisesta tiedoksiantovaatimukseen liittyvästä de minimis -säännöstä.

86. Kuten komissio huomauttaa, direktiivissä ei mainita mitään tällaista poikkeusta lukuun ottamatta ehkä alueellista poikkeusta, jonka olemassaolo voidaan päätellä 1 artiklan 9 alakohdasta: tekniset määräykset ja muut vaatimukset, joiden noudattaminen ei ole pakollista ainakaan jonkin jäsenvaltion merkittävässä osassa, eivät ole direktiivin määritelmän mukaisia teknisiä määräyksiä. Koska käsillä olevassa asiassa ei ole tullut esiin, että kielto olisi jollakin tavoin maantieteellisesti rajattu, tällä näkökohdalla ei ole vaikutusta käsillä olevaan asiaan.

87. Lisäksi on todettava, että se seikka, onko de minimis -säännölle sijaa mahdollisen kaupanesteen toteamisessa — ja yhteisön tuomioistuin on usein asettunut tässä kielteiselle kannalle —, ei vaikuta sovelialta lähestymistavalta, kun kysymyksessä on ennakkollisen valvonnan järjestelmä, koska järjestelmä on suunniteltu erityisesti mahdollistamaan tosiasiallisen tai potentiaalisen kaupan estymisen arvioimisen. Joka tapauk-

23 — Ks. asia C-390/99, Canal Satélite Digital, tuomio 22.1.2002 (Kok. 2002, s. I-607, 45 kohta).

sessä vaikuttaa komission lausumien perusteella siltä, että ruotsalaiset kyseisten auto-maattipelien järjestäjät sekä peliautomaattien valmistajat ja maahantuojat ovat tehneet vuoden 1996 lainmuutoksen rajoittavasta vaikutuksesta useita valituksia. Tällainen tilanne näyttää osoittavan, etteivät aiheutuneet vaikutukset ole merkityksellisiä.

91. Olen esimerkiksi edelleen sitä mieltä, että on vaikeaa omaksua tämä näkökanta joidenkin yksityisten oikeussubjektien välisen oikeudenkäyntien suhteen,<sup>24</sup> ja olen jo viitannut julkisasiamies Ruiz-Jarabon näkemykseen, jonka mukaan vain säännökset, jotka ovat omiaan estämään tietyn tuotteen käytön tai markkinoille saattamisen, tulisi jättää soveltamatta.<sup>25</sup>

### *G Lopuksi*

88. Ehdottamani analyysin perusteella näyttää mahdolliselta, että kansallinen tuomioistuimien, ehkä joidenkin välttämättömiksi osoitettujen tosiasioita koskevien seikkojen selvittämisen jälkeen, toteaa, että vuoden 1996 lainmuutos oli direktiivissä tarkoitettu tekninen määräys.

89. Jos näin tapahtuu, yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, että koska muutosta ei ilmoitettu komissiolle direktiivin mukaisesti, kansallisten tuomioistuinten on jätettävä soveltamatta sitä.

90. Mielestäni toimenpiteiden soveltamatta jättämisestä koskevaan velvollisuuteen täytyy kuitenkin olla joitakin rajoituksia.

92. Nämä rajoitukset eivät kuitenkaan näytä soveltuvan käsillä olevaan tapaukseen, joka selvästi kuuluu sen runsaan oikeuskäytännön piiriin, jonka mukaan jäsenvaltiota sitovan direktiivin kanssa ristiriitaisia kansallisia säännöksiä ei voida soveltaa yksityisiä oikeussubjekteja vastaan ja joka koskee säännöstä, joka selvästi on omiaan estämään tietyn tuotteen käytön ja markkinoille saattamisen.

93. Käsillä oleva tapaus ei myöskään ole verrannollinen Lemmens-tapauksen<sup>26</sup> kanssa, jossa yhteisöjen tuomioistuin päätti,

24 — Ks. ratkaisuehdotukseni 99–102 kohta asiassa C-443/98, Unilever, tuomio 26.9.2000 (Kok. 2000, s. I-7535).

25 — Edellä alaviitteessä 11 mainittu ratkaisuehdotus.

26 — Edellä alaviitteessä 12 mainittu asia.

että alkometriä koskevan teknisen määräyksen ilmoittamisen laiminlyöntiä ei voitu käyttää puolustuksen argumenttina rikossyytettä vastaan, kun syyte oli nostettu toisen säännöksen perusteella mutta perustui näytölle, joka oli saatu kyseessä olevan säännök-

sen sallimalla laitteella. Käsillä olevassa tapauksessa syyte koskee ilmoittamatta jätettyä säännöstä itseään, ja puolustuksen on voitava vedota ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntiin.

#### IV Ratkaisuehdotus

94. Edellä esitetyillä perusteilla ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaa Högsta Domstolenin esittämiin kysymyksiin seuraavasti:

- 1) Tuotteen käyttöä koskevan kiellon sisällyttäminen kansalliseen lainsäädäntöön on sellainen tekninen määräys, joka on neuvoston direktiivin 83/189/ETY mukaan tiedoksiannettava.
- 2) Palvelua koskevan kiellon, joka vaikuttaa tietyn tuotteen käyttöön, sisällyttäminen kansalliseen lainsäädäntöön on tekninen määräys, joka on direktiivin 83/189 mukaan tiedoksiannettava, jos kiellon seurauksena

— tuotetta ei voida laillisesti lainkaan käyttää mihinkään sellaiseen tarkoitukseen, johon se on suunniteltu ja joka ei ole täysin marginaalinen

tai

— tuotetta voidaan laillisesti käyttää tällaiseen tarkoitukseen vain, jos se täyttää tietyt tekniset eritelvät.

- 3) Tuotteen valmistamiseen yhteydessä olevan palvelun uudelleen määrittely kansallisessa lainsäädännössä on tekninen määräys, joka on direktiivin 83/189 mukaan tiedoksiannettava, jos uusi määrittely vaikuttaa tuotteen käyttöön joillakin edellä määritellyistä tavoista.
- 4) Luvanvaraisuutta koskevan vaatimuksen korvaaminen kansallisessa lainsäädännössä kiellolla on saman tiedoksiantovelvollisuuden piirissä kuin kiellon ensimmäinen käyttöönotto lainsäädännössä.
- 5) Sellaisilla seikoilla kuin tuotteen tai palvelun suuremmalla tai pienemmällä arvolla tai tuotteen tai palvelun markkinoiden koolla ei ole merkitystä tiedoksiantovelvollisuuteen.